

TÜRKİYE - MEKSİKA STRATEJİK DİYALOĞU

“Düşünce Diplomasisi:
Yeni Dünya Yeni Ufuklar”

TÜRKİYE - MEKSİKA STRATEJİK DİYALOĞU

VİZYON BELGESİ (TASLAK)

TÜRKİYE - MEKSİKA STRATEJİK DİYALOĞU

“Düşünce Diplomasisi: Yeni Dünya Yeni Ufuklar”

(Türkiye - Meksika)

Dünyadaki temel trendlere bakıldığında “toprak ve makineyi” takiben “bilgi ve bilgiye dayalı ürünler” temelli yeni ekonomi çağında küresel rekabet “mikro-milliyetçilik”, “entegrasyon” ve “öngörülemezlik” üzerinden gelişmekte, hayatın ve devletin yeni doğasını belirleyen meydan okumaların; “kaynak ve paylaşım krizi”, “üretim-tüketim-büyüme” formülünün sürdürülemezliği, Çin kaldıracı ile “orta sınıfın tasfiyesi”, “enerji, su ve gıda güvensizliği”, hayatın her alanında “4. boyuta geçiş”, “işgücünde insan kaynağının tasfiyesi”, değişen devlet doğası ve beklenti yönetimi temelinde “sert güçten yumuşak ve akıllı güce geçiş” olduğu temel referanslar olarak şekillenmektedir.

Tüm bu temel parametreler içerisinde, teknolojideki dönüşümler; yapay zeka, sanal/artırılmış gerçeklik ve mobilite merkezli gelişerek tüm insan hayatını ve doğasını değiştirmeye adaydır. “Endüstri 4,0” ve “Toplum 5,0” kavramlarının dünyanın dönüşümünü endüstri ve toplum boyutları ile yönetmek açısından önemli başlıklar olduğu aşikârdır. Bir diğer etken de Çin’in dünya sahnesinde her geçen gün etkinleşmeye başlamasıyla oluşturduğu türbülanstır. Yeni İpek Yolu projesi “Kuşak ve Yol”; hem karadan hem denizden yüzden fazla ülkeyi ilgilendiren bir küresel entegrasyon projesi olarak şekillenmekte, iktisadi pastanın dağılımını kalıcı olarak değiştirmektedir. Orta sınıfı olmayan ülkelerde, otoriter rejimler ya da kaos, iki seçenek olarak önümüzde durmaktadır. Bölgesel ve küresel güvenlik anlamındaki iş bölümünün nasıl yapılacağı ve bedellerinin nasıl paylaşılacağı da önümüzdeki dönemin tartışma konuları olmaya adaydır.

Güvenlik üzerinden yeni ittifakların gelişmesi ise başat ülkelerin aldıkları risklerden ve inisiyatiflerden okunabilmektedir. Mülkiyet ve güç kavramlarının niteliği ile iş modeli tarihsel olarak değişmektedir. “Başarıda Başarısızlık” sendromu yaşayan AB’nin geleceğini; Brexit sonrası Batı’da yeniden canlanan kamplaşmanın sonuçları belirleyecektir. Tüm bu gelişmelerle birlikte, “Güvenliğin Ekosistemi”, hukukuyla birlikte değişmektedir. “Güvenlik - Demokrasi” ikilemini bundan sonra çok daha fazla yaşanacaktır. Çünkü orta sınıfı eriyen ve güvenlik eksenini sofistike bir zemine kayan ülkelerde demokrasinin yaşatılması zordur. “Güvenlik bize otoriter rejimler mi getirecek” sorusunun daha fazla tartışılması gerekmektedir.

Türkiye; 84 milyonluk nüfusu, gelişerek büyüyen ekonomisi ve Afro-Avrasya ana kıtası ortasındaki jeostratejik konumu ile öne çıkmaktadır. Avrupa, Karadeniz, Kafkaslar, Asya, Orta Doğu ve Afrika ülkeleri ile arasındaki tarihî, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda yükselen aktivitesi, NATO, AGIT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden olması ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikası ile küresel platformda önemi gittikçe artan bir aktör hâline gelmiştir.

TÜRKİYE - MEKSİKA STRATEJİK DİYALOĞU

Meksika ise yaklaşık 2 milyon kilometrekarelik yüzölçümü ile Orta Amerika'daki stratejik konumu, 124 milyon civarındaki nüfusu, insan kaynağı, 1,223 trilyon GSYİH ile büyüyen ve gelişen ekonomisi, BM, Amerika Devletleri Örgütü (ADÖ), Rio Grubu, OECD, ANDEAN, Orta Amerika Entegrasyon Sistemi (SICA), G-20, NAFTA gibi üye ya da gözlemci üye olduğu uluslararası örgütler içerisindeki saygın konumu ile dikkat çeken bir ülke görünümündedir.

Meksika ile Türkiye arasında ilk diplomatik temas 1927 yılında kurulmuştur. Türkiye - Meksika siyasi ilişkileri ikili ve çok taraflı platformlarda olumlu bir seyir izlemektedir. Meksika - Türkiye arasındaki ikili ilişkilerin yanı sıra, çok taraflı forumlardaki işbirliği de öne çıkmaktadır. Türkiye ile Meksika, 2009-2010 yıllarında BMGK Geçici Üyeliği yapmışlardır. BM reformu konusunda iki ülke benzer tutum içerisinde olmuştur. Her iki ülke de G-20 ve OECD üyesidir.

İki ülke arasında üst düzeyli ziyaretlerde son dönemde bir artış gözlenmektedir. Cumhurbaşkanlığı düzeyindeki ilk ziyaret olarak Meksika Devlet Başkanı 2013'te Türkiye'ye resmi bir ziyarette bulunmuş, ikili ilişkileri "stratejik ortaklığa" yükselten Mutabakat Zaptı ve İki Ulusal Üst Düzey Komisyonu oluşturan protokol de dâhil olmak üzere 13 anlaşma ve belge imzalanmış, Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakereleri başlatılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı ise 2015'te Meksika'yı ziyaret etmiş, bu kapsamda Hava Ulaştırma Anlaşması, Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması imzalanmıştır. Meksika, Türkiye'nin Latin Amerika ve Karayipler bölgesindeki iki stratejik ortağından birisidir.

Türkiye Meksika için Orta Doğu, Orta Asya, Balkanlar ve Kafkaslarda gerçekleştirilecek girişimler için uygun bir partner konumundadır. Meksika ise Türkiye için Kuzey ve Güney Amerika ülkeleri ile ilişkilerinde öncelik verilmesi gereken bir ülkedir. İki ülke bölgesel ve küresel uluslararası örgütlerde gerçekleştirecekleri işbirliği ile hem kendi diplomatik saygınlıklarını artıracak hem de bölgesel ve küresel barışa ve istikrara ciddi katkı sağlayacaklardır.

Meksika, Latin Amerika'nın Brezilya'dan sonra ikinci, dünyanın 15. büyük ekonomisidir. Ayrıca dünyanın 12. büyük petrol üreticisi olup nüfus büyüklüğü bakımından dünyada 11. sıradadır. Meksika toplam 46 ülkeyle 12 Serbest Ticaret Anlaşması (STA) akdetmiştir. Ticaretinin %90'ından fazlasını STA imzaladığı ülkelerle yürütmektedir. Türkiye ile Meksika arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakerelerinin yeniden başlatılması için süreç işlemektedir.

Türkiye'nin Latin Amerika bölgesindeki en büyük ihracat ortağı olan Meksika'yla ticari ve ekonomik ilişkiler de son yıllarda ivme kazanmıştır. Türkiye - Meksika ikili ticaretinde, 2019 yılında ticaret hacmi 1,3 milyar dolar, ticaret açığı ise Türkiye aleyhine 76,3 milyon dolar olmuştur. Türkiye'nin Meksika'ya ihraç ettiği başlıca ürünler; motorlu kara taşıtları, mekanik cihazlar ve aletler, mücevherci eşyaları, demir/çelik/alüminyum/plastik/kauçuk ve mamulleri, elektrikli makine ve cihazlar, meyveler ve sert kabuklu meyvelerdir. Meksika'nın Türkiye'ye ihraç ettiği başlıca ürünler; elektrikli cihazlar, hububatlar, optikler ve makine ve mekanik aletlerdir.

TÜRKİYE - MEXİKA STRATEJİK DİYALOĞU

İkili siyasi ilişkilerdeki yakınlığa, iki ülkenin de liberal ekonomik politikaları ve piyasa ekonomisini benimsemiş demokrasiler olmasına rağmen, ekonomik ilişkiler beklenenin oldukça gerisindedir. Meksika dış ticaretinin büyük bir bölümü NAFTA ülkeleri ile gerçekleşmektedir. Anı şekilde, Türkiye'nin dış ticareti de önemli ölçüde AB ülkeleri iledir. Her iki ülke finansal altyapıda alınan sıkı önlemler sayesinde 2008 yılında başlayan küresel ekonomik krizden görece daha az etkilenmişlerdir. Meksika ve Türkiye konumundaki ülkelerin küresel ekonomik dalgalanmalardan uzun vadede negatif etkilenmemeleri için daha fazla işbirliği yapmaları gerektiği anlaşılmaktadır.

Coğrafi uzaklığa rağmen Meksika ile Türkiye'nin işbirliği yapabileceği pek çok alan bulunmaktadır. Örneğin, Meksika Türk iş insanlarına serbest ticaret bölgesi imkânları sunmaktadır. Otomotiv, diğer sanayi dalları ve turizm sektörlerinde de geniş iş birliği imkânları mevcuttur. Ayrıca Meksika alt yapı yatırımlarına geniş kaynaklar ayırmaktadır. Bu da Türk işadamları için geniş iş imkânları anlamına gelmektedir. Her iki ülke de özgün ve derinlikli kültürel birikime sahiptir. Bu birikimlerin turizm, kamu diplomasisi ve uluslararası ilişkiler alanlarında değerlendirilmesi için iki ülkenin önünde geniş işbirliği imkânları mevcuttur. İki ülke arasındaki işbirliği imkânlarının tanıtılması gerekmektedir. İlişkilerin geliştirilmesi önündeki en temel sorun bilgi ve tanıtım eksikliğidir. Bu noktada eksikliklerin giderilebilmesi için öğrenci değişimi, medya, bilişim ve teknoloji alanlarındaki imkânların harekete geçirilmesine ihtiyaç vardır.

Öte yandan, Türkiye ve Meksika bölgesel ve küresel düzeyde de jeopolitik ve güvenlik alanlarında ortak çıkarlara sahiptirler. Enerji arz ve talep güvenliği ihtiyacı göz önüne alındığında, barış ve güvenliğin sağlanması her iki ülkenin çıkarı için gereklidir. Her iki ülke kritik öneme sahip uzun vadeli çıkarların sürdürülebilirliği açısından etkili bir stratejik işbirliği geliştirebilir. Bu noktada iki ülke ilişkilerini daha geniş bir perspektiften ele alma ihtiyacı vardır.

Soğuk Savaş'ın sona ermesinin ardından ivme kazanan küreselleşmeyle gelen temel eğilim, ülkelerin tek başlarına değil, belirli bölgesel iş birlikleri ve bölge-ötesi ortaklıklar vasıtasıyla kalkınması yönündedir. Ülkeler artık ekonomik, siyasal, kültürel bakımdan diyalog ve işbirliğine dayalı açık bir yapıya doğru dönüşmekte, uyum sağlayamayanlar ise ciddi istikrarsızlıklar yaşamaktadırlar. Siyasi ve ekonomik olarak bölgesel güç adayı haline gelen iki ülkenin yakın ilişki, istişare ve işbirliği içine girmesinin sağlayacağı ulusal, bölgesel, küresel artı değere dair her iki tarafta da en üst düzeyde mutabakat mevcuttur. İki ülke arasında siyasi diyalog, ekonomi ve ticaret, bilim, teknoloji, savunma sanayii, maliye, yatırımlar, turizm, kültür, diplomasi, akademiler arasında işbirliği gibi ortak ilgi alanlarındaki ikili ilişkileri daha da geliştirecek politikalar ve stratejiler oluşturulması gerekmektedir. Bu çerçevede, Türkiye ile Meksika arasında uzun erimli "stratejik işbirliği" ilişkileri geliştirilmesinin gerekli olduğu açıktır.

Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematığı içerisinde Türkiye - Meksika ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekmektedir. Tarih; karşılıklı bağımlılığı derinleştirecek stratejik fırsatlar sunmaktadır. Bu bağlamda düşünce kuruluşları, kanaat önderleri ve sektör temsilcilerini stratejik boyutu da kapsayan bir yaklaşımla bir araya getiren **Türkiye - Meksika Stratejik Diyalogu** önemli bir referanstır.

TÜRKİYE - MEKSİKA STRATEJİK DİYALOĞU

Ana Tema

Düşünce Diplomasisi: Yeni Dünya Yeni Ufuklar

Alt Temalar

Yeni Dengeler Yeni Ekonomi

Türkiye - Meksika Ekonomik İlişkileri: Fırsatlar ve Engeller

Jeopolitik ve Güvenlik İşbirliği

Teknolojik, Akademik ve Kültürel İşbirliği

Sosyal, Ekonomik ve Politik Gelişmeler

ABD, Çin ve Yeni Ortaklarla İlişkiler

Küresel Yönetim Yapılarına Adaptasyon

Çok Kutuplu Uluslararası Ortamda İlişkileri Geliştirme İmkânları

Öncelikli Sektörler

Kamu Diplomasisi Eğitim ve Dil

Kültür ve Turizm

İnşaat, Müteahhitlik ve Altyapı

Sağlık ve Sağlık Turizmi

Enerji, Petrokimya ve Yatırımlar

Lojistik, Ulaştırma ve Haberleşme

Bankacılık ve Finans (Stratejik Yatırım Fonu)

Ekonomi ve Ticaret

Medya ve İletişim

Bilim ve Teknoloji

Marka Şehirler ve Çevre

Savunma ve Uzay Sanayii

TÜRKİYE - MEKSİKA STRATEJİK DİYALOĞU

ÇALIŞMA VE ETKİNLİKLER (TASLAK)

Yöntem

Tümevarım, Katılımcılık ve Ekonomik Derinleşme

Türkiye - Meksika Akil Kişiler Kurulu Toplantıları/Çalışmaları

Kapasite ve Ekosistem Envanteri Oluşturulması

Araştırma Projeleri ve Raporlarının Hazırlanması

Pro-aktif Politika Önerileri Geliştirilmesi

Yuvarlak Masa Toplantıları/Çalıştayları

Çok Taraflı Çalıştaylar/Çalışmalar

Sektör Çalıştayları/Etkinlikleri

Uygulamalı İnteraktif Modellemeler

Stratejik Raporlar

Sektör çalışmalarının iki ülke karar alıcıları, özel sektörü, medyası ve kamuoyu için stratejik raporlar olarak yayımlanması. Literatür ve hafıza desteği sağlanması.

Medya Konferansları

Diğer Akademik Çalışmalar

Stratejik Rapor, Kitap, Makale, Tez vb. Akademik Çalışmalar